

De Zusters van Liefde in Eindhoven-centrum

Gerardus Waltherus van Someren is geboren in 1802 te 's-Hertogenbosch. Hij wordt in 1825 priester gewijd en is achtereenvolgens kapelaan in Tilburg en Eindhoven. Hij wordt hij professor filosofie en theologie in Sint Michielsgestel. Vanaf 1842 is hij pastoor en deken van Eindhoven. Op 30 juni 1877 krijgt hij eervol ontslag als pastoor. In 1880 volgt het eervolle ontslag als deken van Eindhoven. Verder is hij kanunnik van het kapittel van 's-Hertogenbosch en Ridder in de orde van de Nederlandsche Leeuw, Hij overlijdt in het Liefdesgesticht aldaar op 15 oktober 1888.

Foto collectie RHCE

Moeder Michaël Leijsen, stichteres van de congregatie (1779-1862)

foto literatuur [1]

In 1843 lukt het deken Van Someren om enkele Zusters van Liefde uit Tilburg te laten overkomen om ook in Eindhoven een vestiging van de congregatie op te zetten. De zusters die zich zullen gaan bezighouden met onderwijs, zieken-, ouderen- en armenzorg vinden een voorlopig onderdak in een woonhuis aan de Ten Hagestraat. In 1846 beschikken de zusters over voldoende middelen om zich definitief te vestigen aan de Achterstraat (Jan van Lieshoutstraat) door er enkele huizen te kopen. De eerste non die in Eindhoven in 1855 overlijdt is zuster Gudula. Zij wordt in de tuin begraven en dat is het begin van een eigen begraafplaats.

Die begraafplaats is vermoedelijk informeel tot stand gekomen, want aan de wettelijke afstandseis werd niet voldaan. In het stadsarchief wordt geen melding gemaakt van een toestemming door het gemeentebestuur.¹ In het gemeentelijk jaarverslag over 1856 wordt niettemin melding gemaakt van een begraafplaats in de achtertuin van de nonnen:

---

¹ Dat het gemeentebestuur het niet zo nauw nam met de wettelijke regels rond begraafplaatsen blijkt wel uit ons verhaal over de stadsbegraafplaats.

Op den Rösheuvel

Eene afzonderlijke begraafplaats in het gesticht van liefde is op eigen grond en op behoorlijken afstand van de bebouwde kom der Gemeente geplaatst; op deze begraafplaats worden alleen de lijken van Religieuzen uit het gesticht begraven.²

In dit pand aan de Ten Hagestraat begon het Binnenziekenhuis.

De Langen Dijk, zoals de Vestdijk vroeger heette, omstreeks 1930. Rechts op de achtergrond Huize Ravensdonk. Rechts daarvoor de achterzijde van de tuin van de zusters met een eigen toegang via een bruggetje over de Vest.

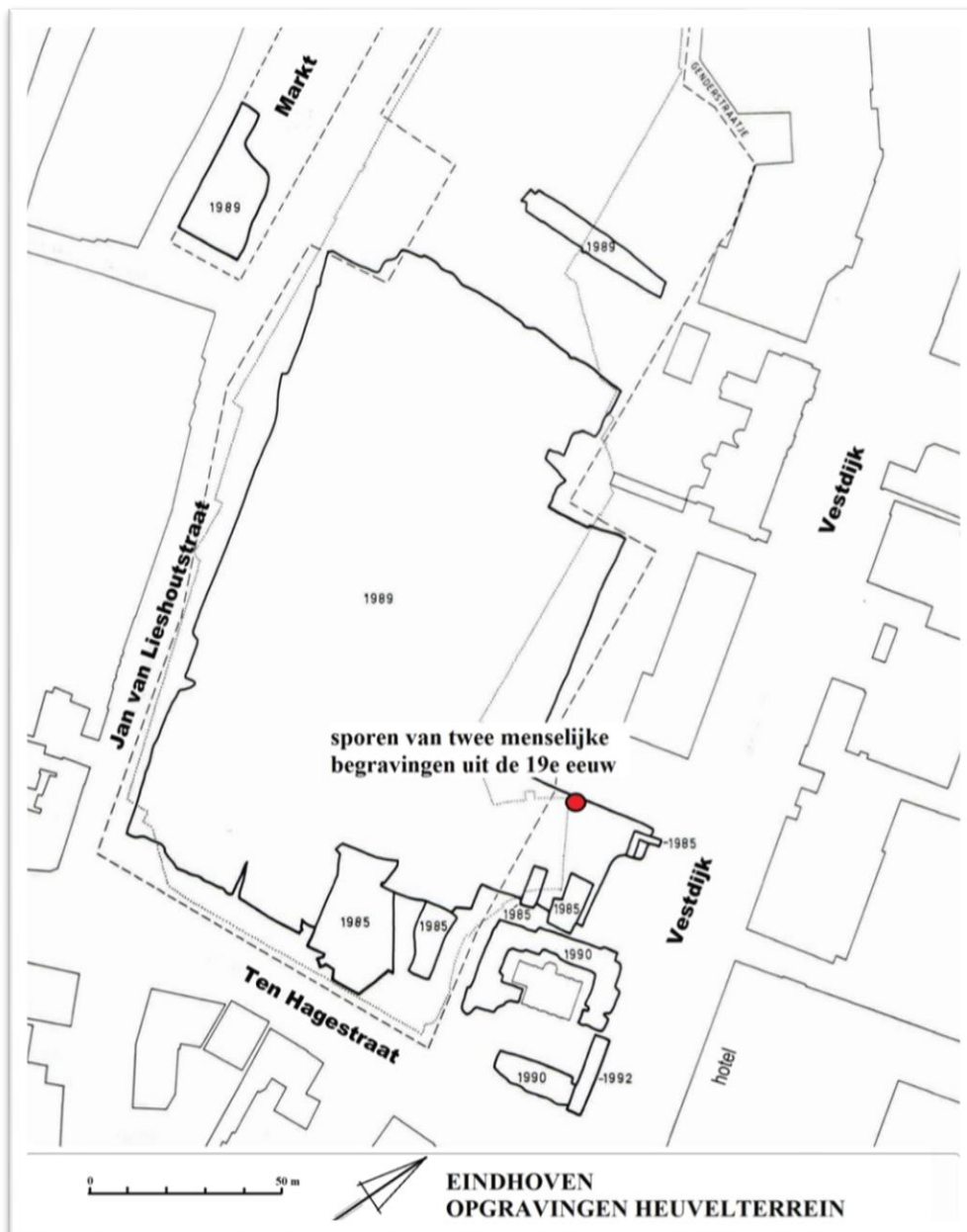
Enkele tientallen meters rechts van de poort lag de begraafplaats van de zusters.

² RHCe, archief gemeentebestuur Eindhoven 1811-1913, inv. 344

Uit de Eindhovense bevolkingsadministratie valt op te maken welke zusters hier waarschijnlijk zijn begraven:

LIEFDEZUSTER	Overleden te Eindhoven op
Jeanne Marie Moonens (zr. Gudula), geb. 1809 te Brussel	29 juli 1855
Catharina Janssen, geb. 16 oktober 1799 te Contich (B)	15 juli 1863
Geradisca (Huiberdina bij geboorte) Spierings, geb. 24 augustus 1838 te Oss	12 januari 1865
Allegonda Wilhelmina Albers, geb. 27 februari 1819 te Grave	18 juli 1867
Antonetta (Gisberta bij doop) van Gerve, 6 maart 1792 te Woensel	6 december 1873
Wilhelmina Johanna Snieders, geb. 27 februari 1814 te Boxtel	21 december 1873
In 1881 wordt de begraafplaats verplaatst	
Johanna Cornelia (Johanna Maria bij geboorte) van de Voort, geb. 9 mei 1839 te Hilvarenbeek	16 april 1887
Helena Huberta Diddens, geb. 21 oktober 1814 te Helmond	24 januari 1888
Johanna Theodora Florijn, geb. 5 juni 1840 te Groenlo	15 april 1889
Godefrida Anna de Vocht, geb. 12 september 1825 te Bladel	30 augustus 1889
Johanna van der Zanden, geb. 10 mei 1849? te Bladel	24 november 1889
Anna Maria van der Cruijs, geb. 23 februari 1842 te Asten	1 maart 1900
Johanna Maria Derksen, geb. 10 september 1840 te Doornenburg	9 juni 1900
Josephina Isabella van Dijck, geb. 5 november 1822 te Diessen	10 mei 1901
Susanna Maria Wiegant, geb. 26 augustus 1875 te Amsterdam	27 januari 1908
Catharina Dirks, geb. 30 maart 1835 te Groesbeek	21 november 1914
Maria Catharina Jongerius, geb. 16 januari 1856 te Utrecht	13 juli 1917
Petronella Otten, geb. 4 april 1880 te Woensel	1 november 1917
????????	1920-1935

Door de voortdurende noodzaak tot uitbreiding van het Binnenziekenhuis komt de aanwezigheid van het kerkhofje steeds meer onder druk te staan. In eerste instantie wordt daarom in 1881 besloten het kerkhofje verder naar achter te verplaatsen, maar ook die situering komt op den duur onder druk te staan. Er wordt dan besloten de overleden zusters voortaan te begraven op het St. Catharinakerkhof. De overste van het liefdegesticht, zuster Maria Klara Dortu (Heerlen, 4 mei 1879- Tilburg, 16 oktober 1941)³ laat het gemeentebestuur van Eindhoven op 25 januari 1936 weten dat er voortaan geen gebruik meer wordt gemaakt van de eigen bijzondere begraafplaats.⁴ Dat in elk geval niet alle stoffelijke resten zijn geruimd blijkt bij de opgraving van het Heuvelterrein als aan de rand van de opgraving nog twee menselijke begravingen uit de 19^e eeuw worden aangetroffen.⁵

³ Ze was overste van 1931 tot 1936

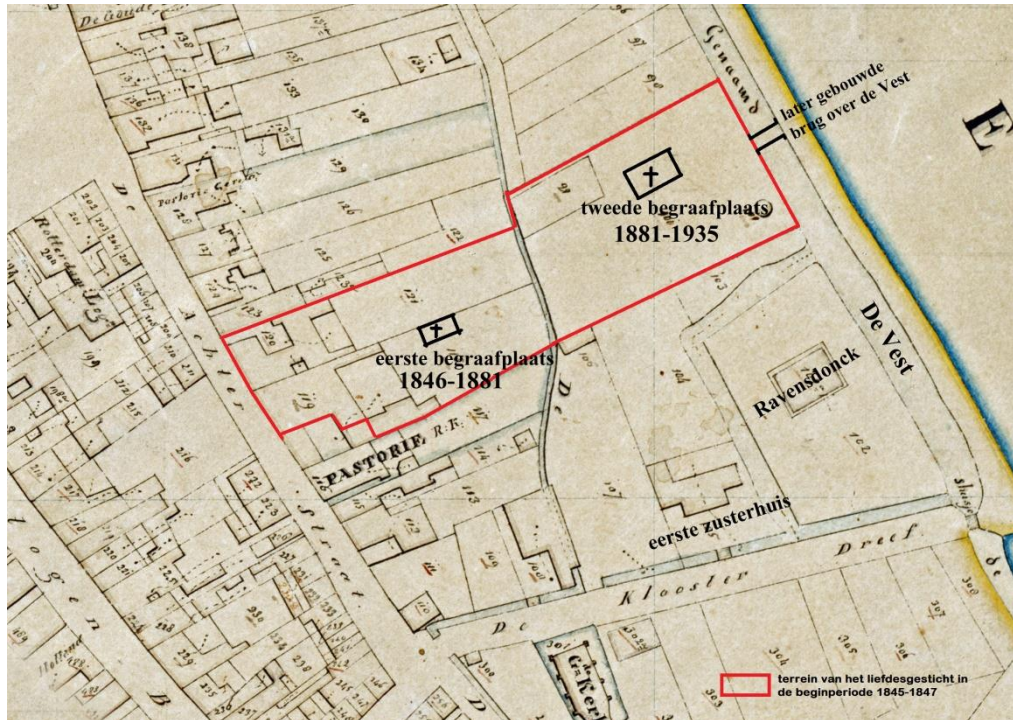
⁴ RHCE, Gemeentebestuur Eindhoven 1933-1969, inv. 2144

⁵ Sporen onder de Kempische stad, museum Kempenland 1994, pagina 181, 182

Op den Rösheuvel

Aankankelijk was het liefdegesticht gevestigd in een aantal bestaande oude panden aan de Rozemarijnstraat die tegenwoordig Jan van Lieshoutstraat heet. Omstreeks 1900 werden die vervangen door nieuwbouw.

De begraafplaatsen geprojecteerd op de kadastrale kaart van 1832.

Bronnen en literatuur

1. Drie begijnen zijn begonnen, Geschiedenis van tienduizend Zusters van Liefde, 1992, zr. Alix (Jo) van de Molengraft
2. Binnenziekenhuis Eindhoven, december 1973, Stichting R.K. Binnenziekenhuis van O.L. Vrouw Moeder van Barmhartigheid
3. Tot zieken gezonden, dr. J.M.P. van Oorscot, 1993 uitgave Catharinaziekenhuis

©2018 W.L.P. Coolen / stichting "Op den Rösheuvel"